

'Circulaire gebouwen, maak het meetbaar, maak het toepasbaar en begin'

22-03-2018 11:16

Tijdens het Nationaal BREEAM Congres, georganiseerd door Dutch Green Building Council, kwam er veel aan bod. Het congres stond volledig in het teken van circulariteit in de gebouwde omgeving. Kunnen we door het circulair maken van de gebouwde omgeving een bijdrage leveren aan een betere wereld? En kunnen we ervoor zorgen dat de opwarming van de aarde wordt afgeremd? En kunnen we het gebruik van uitputtelijke grondstoffen vermijden?

Sinds de jaren 50 vertonen zo ongeveer alle grafieken over ontwikkelingen in de wereld een exponentiele groei, liet Eva Gladek zien, CEO van Metabolic en spreker tijdens het Nationaal BREEAM Congres van 20 maart in de Rotterdamse Schouwburg. CO2-uitstoot, bevolkingsgroei, economie, afval, noem maar op. "Maar als ze exponentieel stijgen, kunnen we ze dan ook exponentieel laten dalen?" vroeg Gladek zich af. Het antwoord hierop zou wel eens de circulaire economie kunnen zijn.

HAUT

Er zijn al veel initiatieven in de bouwwereld waar het thema circulariteit een belangrijke rol speelt. Tenminste, dat zou je denken. Do Janne Vermeulen, architect-directeur en oprichter Team V vertelde over het unieke project HAUT, de hoogste houten woontoren (73 meter) ter wereld die verrijst aan de Amsterdamse Amstel. Het ontwerp verdiende onlangs een internationale BREEAM Award.

Het wordt een duurzaam gebouw, dat zeker. Maar wordt het ook circulair? Door het gebruik van hout zou je het haast denken. Maar, aan de andere kant, het is niet bepaald de bedoeling een op en top demontabel gebouw te ontwikkelen. Kopers van die prachtige appartementen willen er natuurlijk lang in blijven wonen. Circulair was dus ook weer geen thema voor de architecten en ontwikkelaars van dit project.

Wat is een circulair gebouw?

Kortom, wat is nu precies een circulair gebouw? Naar die definitie waren de 300 bezoekers ook wel op zoek. Installateurs, beleggers, vertegenwoordigers van overheden, financiers, adviseurs; stuk voor stuk uitten ze hun behoefte aan een definitie, een kader, een startpunt. "Maak het meetbaar", stelt de een. "Maak het toepasbaar", vindt de volgende. "Laat zien dat het geld oplevert." "Zorg dat het specifiek wordt."

Het definitie-oerwoud

Voor een 'circulaire economie' bestaan inmiddels 114 definities. Voor de circulaire bouweconomie is er ook al een ontwikkeld, liet hoogleraar Building Sustainability Elphi Nelissen weten. Zij is voorzitter van het transitieteam Circulaire Bouweconomie, onderdeel van het rijksbrede programma 'Nederland Circulair in 2050'.

'De circulaire bouweconomie betekent bouwen, gebruiken en hergebruiken van gebouwen, gebieden en infrastructuur zonder natuurlijke hulpbronnen onnodig uit te putten, de leefomgeving te vervuilen en ecosystemen aan te tasten op een wijze die economisch verantwoord is en bijdraagt aan welzijn van mens en dier. Hier en daar, nu en later', is daar nog eens aan toegevoegd. "Ja, daar hebben we best lang op gestudeerd", liet Nelissen weten.

Project Circular Buildings

Samen met SGS Search, Metabolic en Circle Economy gaat Dutch Green Building Council aan de slag met een framework voor een circulair gebouw. Zo kun je het meten. En dus weten. Ook dit project begint met het ontwikkelen van een definitie van wat nu precies moet worden verstaan onder een circulair gebouw. 'Een

gebouw met minimale input van virgin materialen, dat een maximale waarde creëert om duurzaam tegemoet te komen aan de huisvestingsvraag waarvoor het is ontworpen.

In een circulair gebouw behouden alle materialen hun waarde tijdens en na het gebruik' was het startpunt. In verschillende workshops tijdens het congres kregen deelnemers de mogelijkheid de definitie, en daarmee ook het framework voor een circulair gebouw verder aan te scherpen. Doel is om het framework eind mei gereed te hebben en tevens aan te sluiten bij de transitieagenda Circulaire Bouweconomie en De Bouwagenda.

PwC en de In-Use Portfolio-aanpak

Dan de praktijk. Die liet zien dat er al stappen worden gezet naar een duurzaam gebouwde omgeving. Niet meteen circulair, maar wel vooruit. Hard vooruit. In de bestaande gebouwde omgeving is de stap naar circulair wellicht een hele grote, maar dat wil niet zeggen dat er op de handen gezeten mag worden in afwachting van kaders en definities. PwC kreeg tijdens het BREEAM Congres de BREEAM-NL certificaten uitgereikt voor al hun kantoren in Nederland.

PwC doorliep de zogenaamde portfolio-aanpak. Voorzitter van het bestuur van Dutch Green Building Council Rutger Schuur prees het initiatief: "Als huurders zoals PwC hiermee aan de slag gaan, dan kunnen we grote stappen maken." Lizzy Butink van a.s.r. werd eveneens gefêteerd. Zij ontving onlangs een leadership award tijdens de Internationale BREEAM Awards. Ook a.s.r. heeft in een keer complete vastgoedportefeuilles duurzaam gecertificeerd. Tijdens het Nationale BREEAM Congres werden ook duurzame wandelingen door Rotterdam gehouden. De Markthal, Het Timmerhuis en het WTC lieten zich van hun duurzaamste kant zien.

Het China van Terlouw

Fotograaf en documentairemaker Ruben Terlouw sloot het Nationale BREEAM Congres af. Hij had China in tien jaar tijd razendsnel zien veranderen. Een haast onstuitbare economische groei kenmerkt het land. Waarbij overheidsingrepen enorme invloed hebben op die economische processen, wereldwijd. De groei van de afgelopen jaren heeft voor een verstikkende luchtvervuiling in de steden gezorgd waaraan jaarlijks 14 miljoen mensen sterven.

Maar door krachtig ingrijpen van de overheid is China eveneens in staat een kanteling in te zetten, door duurzaamheid af te dwingen, onder het motto: 'als je niet kan voldoen wat de leider wil, dan is het je eigen schuld.' Als voorbeeld noemde Terlouw de ban op afval. China weert de import van afval. Europa was voorheen hofleverancier; wij transporteerden veel van ons afval naar China. Dat biedt circulaire kansen voor Europa, zou je zeggen. Maar helaas, we zoeken een stortplaats elders in Azië, in Maleisië bijvoorbeeld.

China is in ieder geval van het afval af. Dat is beter voor het milieu, dat zeker. Maar aan de andere kant, nu heeft China weer een tekort aan hoogwaardig plastic. Zo beziet Terlouw die macro-economische ontwikkelingen door zijn lens, soms wel vanaf de top van een haast onmetelijke windmolen. Want die hebben ze daar ook.